

використання належного їм обом або одному з них майна для забезпечення потреб їхніх дітей, а також інших осіб. Йдеться і про можливість включення до шлюбного договору будь-яких інших умов щодо правового режиму майна, якщо вони не суперечать моральним засадам суспільства [3].

Отже, українське законодавство регулює особисті та майнові відносини подружжя. Сімейний кодекс України визначив головні аспекти, якими регулюється сумісна та роздільна власність. Набуло поширення поняття шлюбного договору. Норми, викладені у СК України, покликані не обмежувати подружжя у їх діях, а розвивати свої можливості щодо набування немайнових (духовних) прав і свобод, і майнових прав подружжя.

Список використаних джерел та літератури:

1. Дякович М. М. Сімейне право України : [навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл.] / М. М. Дякович. – К. : Правова єдність, 2009. – 512 с.
2. Апопій І. В. Сімейне право України : [навч. посібн.] / І. В. Апопій. – К. : ЦУЛ, 2010. – 360 с.
3. Сімейний кодекс України. Закон України № 2947-14 від 10 січня 2002 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://urist-ua.net>
4. Особисті немайнові і майнові права та обов'язки подружжя [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://studfiles.net/preview/5775942/page:24/>

Грицик Світлана Володимирівна

студентка магістратури

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Проблеми укладання та розірвання шлюбного договору

Напевно кожен із нас переглядаючи зарубіжні фільми або ж у реальному житті не раз стикався із таким поняттям як шлюбний договір, можливо хтось планує укласти такий договір при одруженні, але мало хто з нас розуміє його зміст. Тому спробуємо розглянути особливості шлюбного договору та проблеми з якими стикається подружжя під час укладання чи розірвання шлюбного договору.

Якщо зануритись у історію то про шлюбний договір, що правда дещо у видозміненій формі ми дізнаємось ще з часів Київської Русі тоді він був у формі домовленості батьків про форму та розмір приданого, у «Руській Правді» писалось про розмір штрафу за порушення чоловіком шлюбного договору, за часів коли українські землі перебували у складі Великого князівства Литовського був такий вид шлюбного договору як «Шлюбна інтерциза» або «листом замовленням» який закріплювався у Литовських статутах. До XVII ст. договори були усними, але обов'язковим елементом цивільного шлюбу. Шлюбні договори були не винятком і для пізніших часів, але в радянську добу будь-які угоди подружжя щодо врегулювання майнової проблеми були недійсними і регулювались виключно законом [3].

Можливо через вплив Радянського Союзу або ж менталітет, ширість і відкритість українців, а можливо через відсутність достатніх знань про шлюбний договір призвело до того що українці критично ставляться до укладання шлюбного договору.

В Україні питання укладання та розірвання шлюбних договорів є досить актуальним, адже це порівняно новий правовий інститут. Дослідженням даного питання займалися такі науковці як Є. Ульяненко [5], Я. Новохацька, В. Антошкіна, А. Болховітіна, Л. Липець, Г. Гаро, Є. Ворожейкін, Б. Гонгала, В. Кисіль, О. Явор, Т. Ариванюк, І. Жилінкова, В. Гопанчук, С. Лепих [2], Г. Цивиренко [6] та ряд інших науковців.

Інститут шлюбного договору існує в Україні з 1992 р., проте широких обертів він не набув. В Україні не більше 5 % громадян укладають шлюбні договори і в більшості випадків такі договори укладають особи, які одружуються удруге чи у досить пізньому віці, особи що мають значне майно або у тому випадку коли один із подружжя іноземець. З 2010 р. можливість укладання шлюбного договору закріплено у Сімейному кодексі у Главі 10 «Шлюбний договір» [4].

Науковці дискутують що ж краще вживати договір чи контракт? Більшість дійшли згоди що краще вживати таке поняття як шлюбний договір. Перш ніж розглядати питання про проблеми укладання та розірвання шлюбного договору потрібно дати визначення що ж таке шлюбний договір.

Шлюбний договір – це цивільний правочин, що базується на домовленості наречених або подружжя відносно встановлення майнових прав та обов'язків подружжя на період існування та припинення шлюбу. Це лише один із можливих варіантів визначення поняття, проте відсутність єдино правильного поняття у діючому Сімейному кодексі України (далі – СКУ) зумовлює появу деяких труднощів у правовому розумінні шлюбного договору як такого. Ст. 92 СКУ встановлює що шлюбний договір укладається між особами що подали заяву про реєстрацію шлюбу або подружжям. Договір укладається в письмовій формі і в трьох екземплярах відповідно кожному з подружжя і для нотаріальної справи [4].

Подружжя має знати, що по-перше, шлюбний договір є правочином, оскільки спрямований на зміну відносин між подружжям; по-друге, має спеціальний склад суб'єктів, якими можуть бути не тільки подружжя, які зареєстрували шлюб, але й особи, що вступають до шлюбу; по-третє, шлюбний договір має спеціальні вимоги до оформлення, а саме укладається у письмовій формі та підлягає нотаріальному посвідченню; по-четверте, регулює специфічне коло відносин – тільки майнові відносини подружжя [1].

Найперше з чим стикається подружжя це питання яким ж має бути шлюбний договір проте точної відповідь на це питання ви не отримаєте, адже у СКУ немає єдиного зразку такого договору головне, щоб він був складений грамотно. Його можна скласти самостійно проглянувши приклади в Інтернеті, але якщо ви не впевнені у своїх силах то краще звернутись за допомогою до нотаріуса чи адвоката [5].

Ще однією проблемою є розширення суб'єктного складу шлюбного договору. Суб'єктний склад є однією з основних підстав виділення шлюбного договору в окремий вид договорів, які укладаються суб'єктами сімейного права. Відповідно до положень ст. 92 СКУ, право на укладення такого договору мають наречені, тобто не будь-які особи, які збираються взяти в майбутньому шлюб, а лише ті, що подали заяву про реєстрацію шлюбу до органів державної реєстрації актів цивільного стану, а також подружжя [1].

Важливо зазначити, що відповідно до СКУ, шлюбний договір слугує засобом регулювання майнових відносин саме між подружжям, а не між особами, які перебувають у фактичних шлюбних відносинах, тому укладання шлюбного договору такими особами є неможливим [4].

Вагомою проблемою залишається питання щодо можливості укладення шлюбного договору через представника за довіреністю, а також законним представником. Можливість укладення шлюбного договору опікуном недієздатного чоловіка (дружини), недієздатність якого була встановлена під час перебуванні у шлюбі, або особою, дієздатність якої була обмежена, зі згоди піклувальника, а також емансипованою особою до реєстрації шлюбу заперечується[1]. Логічним з цього приводу буде звернутися до досвіду зарубіжних країн, у яких практика укладання шлюбного договору є більш поширеною, ніж в Україні. Так, можливість укладення шлюбного договору через представника за довіреністю особою, дієздатність якої обмежена зі згоди піклувальника, передбачена і параграфами 1410, 1411 Цивільного кодексу Німеччини. Законодавство у Бельгії та у Франції закріплює положення про нотаріальне посвідчення шлюбного договору, а також передбачає його укладання через законних чи договірних представників за спеціально виданою довіреністю, яка містить умови передбачуваного шлюбного договору [3].

СКУ не містить спеціальних правил щодо меж реалізації права на укладання шлюбного договору особами, дієздатність яких обмежена, Оскільки цей правочин потребує нотаріального посвідчення, то піклувальники можуть надавати згоду на його вчинення лише з дозволу органу опіки та піклування [1].

Проблема виникає також і через те з якого ж моменту ми можемо вважати шлюбний договір дійсним. Так от згідно із СКУ Глави 10 ст. 95, то в дію шлюбний договір укладений до реєстрації вступає тільки після реєстрації шлюбу, якщо договір укладено у момент шлюбу то його дія розпочинається з моменту нотаріального посвідчення. Початок дії шлюбного договору сторони можуть пов'язати із якоюсь конкретною обставиною, наприклад народження дитини і вже тоді коли настане ця обставина чи не настане розпочнеться дія шлюбного договору [4]. У ст. 96 СКУ говориться про строк дії шлюбного договору. Так от згідно цієї статті у шлюбному договорі може бути встановлено загальний строк дії, а також строки тривалості окремих прав та обов'язків. У договорі може бути встановлена чинність договору або окремих його умов і після припинення шлюбу [4].

Проблеми виникають і через те що подружжя думає, що якщо уклав шлюбний договір то це вже на все життя, але це не зовсім не так. У договорі можна зазначити як подружжя буде регулювати порядок внесення змін, а також встановлювати строк дії договору, або тривалість окремих права та обов'язків. Якщо ж такі положення не були внесені до шлюбного договору то його змінити подружжя має за взаємною згодою. Якщо взаємної згоди подружжя не дійшло то змінити умови шлюбного договору в односторонньому порядку можна лише за рішенням суду і то якщо цього вимагають інтереси одного з подружжя або ж неповнолітніх дітей. Одностороння відмова від шлюбного договору не допускається [5].

Шлюбний договір в Україні можна розірвати лише в судовому порядку. Щоб розірвати шлюбний договір, необхідно звернутися до суду з позовною заявою. Якщо договір безстроковий то можна в будь який момент до розірвання шлюбу. Якщо у договорі вказаний строк, значить треба чекати закінчення терміну його дії. Якщо ж обидві сторони не бажають його виконувати і хочуть відмовитися від нього, то має місце відмова від шлюбного договору. В данному випадку суть зберігається – договір також розривається, але в першому випадку він розривається (якщо одностороннє бажання), а в другому – оформляється відмова (якщо бажання обоєпільне) [2].

Ст. 102 СКУ узагальнює причини, через які він може бути розірваний. Ця ж стаття говорить нам про те, що договір може бути розірваний у разі неможливості його виконання [4].

Відмова від виконання шлюбного договору оформляється за допомогою подачі обопільної заяви нотаріусу подружжям про відмову від нього. Права і зобов'язання подружжя припиняються на їх вибір.

Шлюбний договір може бути визнаний недійсним тільки судом (ст. 103 СКУ). Подати позов про визнання його недійсним можуть не тільки його сторони (тобто подружжя), але і будь-яка інше особа, якщо положення договору порушує його права [4].

Підстави для визнання його недійсним – загальні, як і для всіх договорів. Недійсним він визнається, якщо суперечить наступним положенням, перерахованим в ст. 203 Цивільного кодексу України.

Отже, проаналізувавши наукову літературу ми бачимо, що укладання шлюбного договору в Україні знаходиться на стадії розвитку, потребує деяких уточнень запозичення іноземного досвіду країн де шлюбний договір є звичним явище. Українці через незнання особливостей шлюбного договору ставляться до нього досить таки критично, не вважають за необхідне укладати такого роду договори.

Список використаних джерел та літератури:

1. Дорошенко Л. М. Деякі аспекти укладання шлюбного договору / Л. М. Дорошенко, А. О. Бистра // Форум права. – 2013. – № 4. – С. 93–97.
2. Лепех С. М. Проблеми реалізації прав на укладання та розірвання шлюбного договору / С. М. Лепех [Електроний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/17975/%D1>
3. Петреченко С. А. Актуальні аспекти укладання та розірвання шлюбного договору в Україні : історія та сучасність / С. А. Петреченко // Форум права. – 2014. – № 3. – С. 290–295/ [Електроний ресурс]. – Режим доступу : [file:///C:/Users/ASUS/Downloads/FP_index.htm_2014_3_49%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/ASUS/Downloads/FP_index.htm_2014_3_49%20(1).pdf)
4. Сімейний кодекс України: Закон України від 10 січня 2002 р. №2947к/ 96ВР// Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30.
5. Ульяненко О. О Шлюбний контракт – основа вільного вибору / О. О. Ульяненко // Підприємство, господарство та право. – 2003. – № 7. –С. 259.
6. Циверенко Г. П. Шлюбний договір: українська сучасність / Г. П. Циверенко, О. О. Трикоз // Вісник Дніпропетровського університету. – 2014. – № 1. – С. 63–67.

Савицька Олександра Ігорівна

студентка магістратури

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Право дітей з особливими потребами на освіту

Протягом останнього часу світова статистика фіксує тенденцію збільшення народжуваності дітей з порушеннями психофізичного розвитку. На сьогодні в Україні приблизно 12 % дітей від загальної кількості осіб віком до 18 років потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку. Відповідно до вимог Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», держава на